2e JAARGANG No. 1 15 JULI 1937

ONTWAKEND VOLK

MAANDBLAD TOT
VORMING VAN DEN NEDERLANDSCHEN GEEST

ONDER REDACTIE VAN G. VAN DUYL
SECRETARIAAT: MALIEBAAN 35, UTRECHT.

UITGAVE: NENASU — POSTBUS 2 — LEIDEN
ABONNEMENT: ƒ 1.50 PER JAAR (ƒ 0.75 PER HALF JAAR)
POSTGIRO 207915 (TEN NAME VAN „VOLK EN VADERLAND")

Guldensporenslag

11 Juli 1302

Vreemde ruiters — zwarte paarden, —
Vederbossen — dicht vizier, —
Gulden sporen — Fransche zwaarden
Krijgsfanfaren en getier:

En avant! A nous la gloire!
En avant, mes Chevaliers —
De Bourgogne et du Loire!
Slaat ze neer: het boerenvee!

Over vredig groene heuvels
Door het eeuwen-stille bosch
Jagen kreten — kolders — krijgers;
Satan laat zijn duvels los.

Dwars door zatte korenvelden,
Dwars door sappig klaverland
Razen furiën en vlammen:
Vlaanderen! De akker brandt!

Daar dreunt de Beiaard. De klokken kleppen
Gilden en boeren uit hunne steên.
Daar vliegt de Blauwvoet — de Vlamen stormen
Met zeisen en vlegels en knuppels bijeen.

Een hagel van slagen op zilveren helmen,
Een stortvloed beukt neer op het blinkend kuras;
Eén tuimelt van 't paard — daar nog één — en nóg één —
Gekneusd rollen ruiters en pluimen in 't gras.

En de guldene sporen...... adieu la victoire!
Keert schielijk huiswaarts, mes chevaliers!
Goereis ten Hemel — of terug naar de Loire;
VLAANDREN VOOR VLAANDREN —
DIETSCHLAND HOU ZEE!

De Guldensporenslag

Op 11 Juli 1302 behaalden de Vlamingen op de Groeninger Kouter, een meersch gelegen op 2 K.M. van Kortrijk, een schitterende overwinning op de Fransche troepen.

Deze overwinning is van de allergrootste beteekenis voor het ontstaan van een zelfstandig Nederlandsch volk. Vlaanderen, d.w.z. de tegenwoordige twee provincies Vlaanderen met een deel van Noord-Frankrijk vormden toen ter tijd een leen van Frankrijk. Zooals alle leenmannen waren de Vlaamsche graven zeer zelfstandig. De Fransche koningen streefden er toen reeds naar den invloed van deze leenmannen uit te schakelen, en al deze streken onder hun rechtstreeksch beheer te brengen. Dit probeerden zij ook met Vlaanderen. De Vlaamsche Graven hadden zich in dezen strijd verbonden met Engeland, maar de Engelschen lieten hen in den steek. De graaf van Vlaanderen werd gevangen genomen met zijn zoons. De Franschen werden in Vlaanderen gesteund door een groep van de bevolking, n.l. de rijke kooplieden en den stedelijken adel die zich geen van allen gebonden voelden aan hun volk, aan hun bodem en aan de oude zeden en gewoonten. Zij verwachtten n.l. van den Franschen koning steun in hun strijd tegen de Graven, tegen wie zij opkwamen omdat zij daardoor hun macht in de steden wilden versterken. Daar zij in de steden het gezag uitoefenden haalden zij de Franschen met gejuich binnen. Vlaanderen scheen rechtstreeks een Fransche provincie te zullen worden. Wat echter met de andere Fransche provincies wel gelukt was, stootte hier af op den Dietschen aard van de bevolking. De boeren van het platteland, de ambachtslieden in de steden, die door de groote kooplieden werden onderdrukt en die het vreemd beheer haatten, weigerden zich te onderwerpen. Terwijl diegenen die met Frankrijk heulden, de „Leliaerts" werden genoemd naar de Fransche lelie, noemden zij zich „Clauwaerts", naar den klauw van den Vlaamschen Leeuw. Vlaanderen, bezet door Fransche troepen werd rumoerig. In Brugge vielen de Clauwaerts onverwachts de stad binnen en richtten een slachting onder de Franschen aan.

Wie niet „Schild en Vriend" kon zeggen, een uitdrukking die de Franschen niet kunnen uitspreken, werd neergeslagen, tenzij hij door de vlucht ontkwam. Deze overval in den vroegen ochtend noemt men

de Brugsche metten. Heel Vlaanderen kwam nu in opstand. De Fransche koning zond zijn leger om Vlaanderen te tuchtigen. Dit bestond o.a. uit de schitterendste leden van den Franschen adel. Meer dan 10.000 ridders en meer dan 10.000 boogschutters vormden er de kern van. De Vlamingen liepen naar de grenzen. Hun leger bestond uit boeren, ambachtslieden (de Vlaamsche gilden), volksgetrouwen adel en sommige leden van de stedelijke aristocratie. Zooals steeds in de geschiedenis van Vlaanderen en eigenlijk in die van alle volkeren die voor hun bestaan hebben moeten vechten stonden tegenover elkaar, zij die, steeds zinnend op verandering, bereid zijn met elken machthebber van het oogenblik te heulen en zij die, gebonden aan volk en grond, opkomen voor het behoud van hun zelfstandigheid en van al datgene wat zij van hun voorgeslacht verworven hebben en door eigen kracht hebben uitgebouwd.

In het Fransche leger dacht men kort spel met deze boeren en burgers te maken. Zooals Guido Gezelle dichtte, „met bezemen zoo kwamen zij af om het Vlaomsche volk af te ransen, als ijdel kaf dat 't zweert, onweerd is".

De landsknechten hadden n.l. bezemen aan hun lansen gebonden tot hoon der Vlamingen, maar voegt Gezelle er aan toe :

„Gij die God nog eer erkent
ruimt bane
Eer op Uw vuige bansen
De Leeuwen dansen."

De Franschen leden een volkomen nederlaag. Zevenhonderd gulden sporen, gedragen door de hoogste leden van den Franschen adel, werden op het veld gevonden. Zij hebben tot het begin dezer eeuw in de kerk te Kortrijk gehangen.

Vlaanderen werd vrij. De Graven werden hersteld en wat nog belangrijker was, Vlaanderen was zich zijn Dietsch karakter bewust geworden. Overal verdween het Fransch en het Latijn uit de regeeringsstukken en werd het door het Vlaamsche Nederlandsch vervangen.

Zonder deze overwinning was Vlaanderen een Fransche voorpost geworden. Het Hertogdom Bourgondië zou niet ontstaan zijn. De verhoudingen in de Nederlanden zouden geheel anders zijn geworden en het is zeer de vraag of er van een zelfstandigen Nederlandschen staat ooit sprake zou hebben kunnen zijn.

Ook voor Noord-Nederland heeft daarom de Gulden Sporenslag een groote nationale beteekenis. In ons officieel onderwijs, waarin men zoo veel mogelijk tracht te doen vergeten dat de Vlamingen Nederlanders zijn, wordt hierop weinig de aandacht gevestigd, maar het is voor de herleving van het Nederlandsche volk noodig dat wij ook dit steeds in onze gedachte houden :

„Vlaanderen heeft Nederland noodig, maar
Nederland kan ook Vlaanderen niet missen."

Over het Leidend Beginsel en het Programma

III.

Voor het zedelijk en lichamelijk welzijn. . . . . .

In het Meinummer van Vorming werd uitengezet, dat het Leidend Beginsel zoowel de doelstelling der N.S.B. („Voor het zedelijk en lichamelijk welzijn van een volk") omvat als de voorwaarden opsomt, waaraan voldaan moet worden, om deze doelstelling te kunnen verwezenlijken, terwijl in het vorig artikel (Juni 1937) het begrip „Van een Volk" besproken werd. Thans mogen eenige aanduidingen volgen van wat met het „zedelijk en lichamelijk welzijn bedoeld wordt.

Hoe meer wij ons in de gedachte van het Nationaal-socialisme verdiepen, des te duidelijker ondervinden wij de moeilijkheid, dat zij ons den onverbiddelijken eisch stelt, onze uitdrukkingswijze steeds weer te toetsen. En dit toetsen is daarom zoo moeilijk, omdat wij telkens woorden gebruiken, waaraan het spraakgebruik een bepaalde beteekenis is gaan hechten, welke beteekenis wij niet overnemen, als wij de woorden bezigen. Zoo heeft het woord „Volk" voor ons een inhoud gekregen, welke afwijkt van den zin, waarin het tot nog toe gebruikt werd ; en zoo is het ook met het woord „welzijn".

Zoek ik in Koenen's verklarend Handwoordenboek der Nederlandsche Taal het woord „welzijn" op, dan vind ik daarvoor als omschrijving : welstand, gezondheid. Meenen wij nu, dat „welzijn", zooals het in het L.B. gebruikt wordt, vertaald mag worden met : welstand, gezondheid ? Voor een deel natuurlijk wel. Tot den inhoud van welzijn behoort ook welstand, welvaart, gezondheid, maar daarmede is de inhoud niet geheel gevuld. „Welvaart" is onontbeerlijk, willen wij van welzijn kunnen spreken ; het ter beschikking hebben van middelen om op rationeele wijze in redelijke behoeften te kunnen voorzien is zeer zeker noodig. „Gezondheid", — en wij nemen aan, dat niet alleen louter-lichamelijke, maar ook geestelijke-zedelijke gezondheid bedoeld wordt — is eveneens een onmisbare voorwaarde. Toch gevoelen wij ons met deze verklaring van „welzijn" niet bevredigd ; er ontbreekt iets aan.

* *
*

Men spreekt van het welvaarts-peil der bevolking, en zegt dan, dat dit gestegen of gedaald is. Vanzelfsprekend is dat overdrachtelijk bedoeld : welvaart als een complex van verschijnselen laat zich niet peilen. Men neemt echter een of meer uitingen, welke men als karakteristiek voor de daarmee samenhangende verschijnselen beschouwt en tracht daaruit conclusies te trekken. Zoo vergelijkt men bijv. het gemiddelde

vermogen per hoofd der bevolking en leidt uit het stijgen daarvan af, dat de welvaart is toegenomen. Ofwel men vergelijkt het gemiddelde inkomen van arbeiders in bepaalde bedrijfstakken in verschillende landen, en leidt uit het feit, dat dit inkomen in het eene land hooger is dan het andere, af, dat het eerste land welvarender is dan het laatste.

Op overeenkomstige wijze wordt ook gesproken over den gezondheidstoestand der bevolking ; sterftecijfer, geboortecijfer, gemiddelde levensduur en nog meer verhoudnigen zijn maatstaven, waarna de gezondheidstoestand eener bevolking beoordeeld wordt, hetzij in vergelijking met voorgaande perioden, hetzij in vergelijking met andere landen.

Zouden nu welvaart en gezondheid der „bevolking van Nederland" beslissend zijn voor de beoordeeling van „Het welzijn van het Nederlandsche Volk", dan behoeft de N.S.B. zich over dat welzijn niet bezorgd te maken, ja, dan is het bestaan der N.S.B. een grenzenlooze aanmatiging van N.S.B.-ers. Immers, uit den treure vernemen wij, dat het welvaartspeil der bevolking van Nederland zoo hoog uitsteekt boven dat van de bevolking van andere landen ; dat de gezondheidstoestand veel en veel beter is dan eiders.

Wie nu het voorgaande aandachtig gelezen heeft, dien zal het opvallen, dat daarin,, welvaartspeil" en „gezondheidstoestand" gezien worden als verhoudingen, óf tegenover het verleden, óf tegenover het buitenland. Dit ligt opgesloten in het feit, dat zoowel welvaart als gezondheid op zichzelf niet meetbaar zijn ; de statistiek, welke ter beoordeeling daarvan te hulp geroepen moest worden, kan slechts met concrete cijfers werken, welke óf het buitenland, óf het verleden als vergelijkingsmateriaal kunnen opleveren.

* *
*

Het nationaal-socialisme, dat uitgaat van het dynamische begrip „volk", is niet tevreden met hetgeen wel voldoende is voor het statische gegeven „bevolking". Let wel, in een nationaal-socialistischen staat zullen gegevens omtrent „welvaart" (dus bijv. vermogens- en inkomensstatistiek) niet vergeten worden, evenmin als cijfers over geboorte en sterfte e.d. verwaarloosd zullen worden. Maar hun interpretatie, hun uitlegging zullen anders zijn.

Bij de beoordeeling van de vraag, of van een „welzijn van een volk" — in nationaal-socialistischen zin dan — gesproken kan worden, komen behalve de beide hiervóór genoemde factoren (welvaartspeil en gezondheidstoestand), nog een tweetal andere in aanmerking. In de eerste plaats zal na te gaan zijn, of het bereikte „welzijn" in overeenstemming is met het peil, waartoe dat welzijn zou kunnen stijgen, indien alle krachten in dat volk aanwzzig, inderdaad gericht waren op het verkrijgen van dat welzijn. Met andere woorden : in hoeverre het algemeen volksbelang gediend is, en niet ondergeschikt aan persoonlijke belangen van individueele leden van dat volk ; of nog eens anders gezegd : in hoeverre er gestreefd is naar het uit eigen kracht bevredigen van behoeften.

Als voorbeeld van wat hier bedoeld wordt kan de, haast klassiek geworden, margarine-kwestie dienen : Nederland voert jaarlijks enorme hoeveelheden traan in, en voert eveneens enorme hoeveelheden boter uit. Hetgeen er dus op neerkomt, dat het Nederlandsche volk de margarine, welke het eet, betaalt met boter. Dit is niet het bevorderen van het wel-

zijn van het volk, al was het alleen maar, omdat margarine, alle suggestieve reclame van de fabrikanten ten spijt, niet beter is dan boter.

De tweede factor, welke voor een nationaal-socialist een rol speelt bij de beoordeeling van het „welzijn van een volk" is deze: is de welvaart van het oogenblik niet verkregen ten koste van de welvaart van de toekomst? En om te illustreeren, wat hiermede wordt bedoeld, zullen wij uit de vele voor de hand liggende voorbeelden er slechts een aanhalen: Het behoort tot de wapenen der bestrijders van het Nationaalsocialisme om te beweren, dat volgens het Nationaal-socialisme „kanonnen meer waard zijn dan boter"; waaruit dan de onmenschelijkheid van de nationaal-socialisten zou zijn aangetoond. Wie echter heeft leeren begrijpen, dat het de door een hoogere ordening in een Volk gelegde roeping is, zichzelf te handhaven, die zal ook inzien, dat een volk, dat er zich uitsluitend op toe legt om „boter" (zij het dan ook in den vorm van margarine) te koopen, op een gegeven oogblik niet over „kanonnen" beschikt. Met andere woorden: een volk, dat er op uit is de oogenblikkelijke welvaart zoo hoog mogelijk op te voeren, en dat er niet toe bereid is, een deel der daartoe benoodigde energie te gebruiken om zijn bestaanszekerheid in de **toekomst** zoo groot mogelijk te maken; een volk kortom, dat niet tot offers voor de toekomst bereid is, zulk een volk kan geen aanspraak maken op „welzijn".

Waaruit wij mogen besluiten, dat de Nationaal-Socialistische Beweging in Nederland alle redenen heeft om bezorgd te zijn terwijl de N.S.B.-ers niet van aanmatiging beschuldigd kunnen worden, indien zij zich tot tolk van die bezorgdheid maken.

* *
*

Tot slot van dit artikel nog het volgende:

Een oppervlakkig lezer komt er misschien toe op te merken, dat in het voorgaande uitsluitend sprake is geweest van „lichamelijk welzijn" en dat van het „geestelijk welzijn" met geen woord is gerept. Maar eenig nadenken zal er hem van overtuigen, dat een streven naar „lichamelijk welzijn", in den zin als in dit artikel wordt bedoeld, een ándere, juistere opvatting van, en instelling tegenover het zedelijke vóóronderstelt. Slechts dan is er voor een volk van lichamelijk welzijn sprake, indien het èn als geheel, èn in zijn individuen, de uit een „heilig moeten" geboren overtuiging heeft, dat offerbereidheid noodig is om te bewerken dat „Nederland wel zij".

Zomersche Overpeinzing

Achterover lag ik in het gras, met mijn handen voor mijn oogen, en waar de zon door mijn vingers kierde, zag ik gouden wielen.

Een specht lachte, vliegen zoemden, mijn bretels kraakten als ik ademde en het hooigras geurde, geurde......

Verdoesd van de zinderende zon, de baritoneerende vliegen, ging ik overend zitten.

En toen zag ik Krelis Kever.

Hij zat, of liever hing aan een grasspriet, zooals ik hing, of liever zat op een heeleboel grassprieten, en keek me aan. Tenminste, dat dacht ik, maar misschien luisterde hij alleen maar naar het leder van mijn bretels...

Krelis was geen gewone kever, o neen ! Onder een lichtbruin dekschild verborg hij twee goud-glanzende vleugels, en telkens als hij even stil gezeten had opende hij de motorkap, de vleugels trilden en gonsden zacht ......en even later lag Krelis hoogst onsierlijk op zijn rug te spartelen. Dan sjorde hij zich aan een halmpje omhoog, kroop onder een strootje door, klauterde over een konijnenkeutel...... en even later zat hij weer boven in zijn grasspriet, en keek mij aan...... of luisterde ?

Dan lichtten zijn vleugels weer gulden op, en...... gij weet het nu al, hij viel ondersteboven......

Zoo'n mooie tor, zulke prachtige vleugels — en zoo'n onwaardig einde! Zie je, z'n corpus was zoo zwaar, zoo dik-bruinglanzig. Krelis was een viveur, dat zag je hem zóó aan, en dat maakte hem te aarde-gebonden om in zoevenden vlucht boven de grassprieten uit te stijgen en in de lucht te hangen als een gouden juweel.

Natuurlijk moest ik, log menschenkind, lachen om zijn potsierlijke mislukkingen — totdat het in mijn verwaten kop op kwam mijzelf eens met Krelis Kever te vergelijken En toen bleef er niet veel over dan te bekennen : Krelis, je bent maar een kever — en geleerde heeren zeggen dat Kevers niet zoo erg veel hersens plegen te hebben. En toch — ben ik nu zooveel meer dan jij, met m'n hersens en al ? Wat doe ik tenslotte anders dan in grassprieten klimmen en dan denken dat ik het een eind geschopt heb, omdat ik wat hooger zit dan Simon Slak ? En wat doe ik anders, wanneer ik mijn vleugels uit wil slaan om weg te vliegen in azuren luchten, een gouden zonneland tegemoet, dan ook, telkens weer, op mijn rug in de konijnenkeutels te duikelen ?

Ben ik niet even aarde-gebonden als Krelis, al verbeeld ik mij dat mijn ziel met glanzende wieken op kan stijgen tot ver, ver, waar al het kleine weg is gevallen, waar de aether hangt te trillen aan koorden van sterren en God's lach de werelden in evenwicht houdt ? !

Krelis — bruine kevermeneer — ik heb respect voor je. Want telkensweer klauter je opnieuw tot in de duizelingwekkende hoogten van je spriet en vraagt niet waarom, leutert niet, maar...... doet !

Krelis, geef me wat van je stomweg volhouden, leer me wat door je taai volharden, ik kan het gebruiken !

Klimmen-vallen-opstaan-klimmen-vallen-opstaan-klimmen-va-... neen! Niet meer vallen, niet meer door aardsche zwaarte neerploffen, niet meer het stomme corpus je zoekende, vechtende, stijgende ziel laten tegen houden, uit je kringloop van strootjes en sprietjes komen en omhoog, naar de lokkende verten......

De specht lacht nog altijd......

De Fransche Rijnpolitiek en hare gevaren voor Nederland

III.

Dat de aanslag van Frankrijk op onze onafhankelijkheid mislukte hadden wij waarlijk niet te danken aan onze paraatheid te land: De Staatsgezinden hadden al het mogelijke gedaan om de Landmacht van de Unie te verwaarloozen, omdat zij een goed leger als een instrument beschouwden, waarmede de Prinsgezinden zich van de macht zouden kunnen meester maken. Immers de Prinsen van Oranje waren opperbevelhebber van de Uniestrijdkrachten! Vandaar dat de Staatsgezinden het in de eerste plaats gemunt hadden op de verzwakking van de militaire macht der Oranjes, maar daarmede zonder gewetenswroeging de veiligheid der Unie in gevaor brachten.

Daarentegen was de vloot in orde: De raadspensionaris van Holland, Jan de Witt beschouwde, als staatsgezinde en als uitgesproken vijand van het Oranjehuis de welvaart en macht van het gewest Holland als zijn eenig doel. Welnu het kon bereikt worden als Holland onafhankelijk bleef en de invloed der Oranjes vernietigd werd, wanneer de bron van den rijkdom, de handel behoorlijk tegen de aanvallen op zee werd beschermd.
Ik wil pogen dit door een korte toelichting te verduidelijken.

De lezers van mijn opstellen, behandelend „De plaats der N.S.B. in de geschiedenis" zal het misschien duidelijk zijn geworden, dat Nederland vroeger verdeeld was in tal van onafhankelijke staatjes, welke op den duur, tengevolge van den drang der omstandigheden, samengroeiden tot ons tegenwoordig koninkrijk. Deze historische verandering ging gepaard met veel strijd n.l. tusschen hen, die de onafhankelijkheid der staatjes (later „gewesten" genoemd) wilden handhaven en degenen, die tot de algeheele, eenhoofdige samenwerking dier gewesten wilden geraken ten einde het Spaansche gevaar het hoofd te bieden. De leiding der eerstgenoemden was in handen van Holland, terwijl laatstgenoemden geleid werden door de Prinsen van Oranje.

Hoe moeten wij ons nu de „leiding van het gewest Holland" voorstellen? Het spreekt wel vanzelf, dat menschen daarmede belast waren, n.l. de „Staten van Holland". Staten (of standen) waren de vertegenwoordigers van de drie verschillende Standen (n.l. adel, geestelijkheid en derdestand n.l. de burgerij der steden) waaruit de bevolking der Middeleeuwen was samengesteld en die naast den vorm een zekeren invloed op de regeering des lands uitoefenen, ook na de afzwering van Philips II door zijne opstandige Nederlandsche onderdanen (1581). Met den opstand verdwenen de stand der geestelijkheid, zoodat bijv. in Holland het lichaam der Staten was samengesteld uit de vertegenwoordigers van den adel (toen ridderschap genoemd), van de zes groote steden en

van de twaalf kleine. Deze vertegenwoordigers werden met een z.g. imperatief of gebiedend mandaat ter vergadering afgevaardigd, terwijl in sommige gevallen, ten aanzien van het nemen van een besluit door de Vergadering der Staten, bovendien volledige overeenstemming noodig was. *)

De secretaris van de ridderschap (d.i. de raadspensionaris) presideerde de vergadering, nam de stemmen op, beschreef de besluiten en riep ter vergadering op. Maar het belangrijkste deel van zijn taak was wel, dat hij het eerst de ingekomen brieven opende, zich van te voren een oordeel kon vormen, zoodoende op de te nemen besluiten een grooten invloed kon uitoefenen. Bovendien was hij belast met het voeren van de briefwisseling met de vreemde gezanten, die bij de Republiek der Vereenigde Nederlanden waren geaccrediteerd.

Uit deze korte uiteenzetting moge dus blijken, dat een bekwaam man zeer grooten invloed kon uitoefenen op den gang van zaken, omdat hij practisch het gezagsapparaat in handen had. Elk gewest toch beschikte nog over tal van machtsbevoegdheden uit den tijd, dat het zelfstandig was en deze te handhaven was het doel van bepaalde groepen in elk der gewesten (In Holland werden deze „Staatsgezinden" genoemd). Dat deze dus telkens moesten botsen met de groepen, die samenwerking der gewesten eischten — en onder leiding van de prinsen van Oranje stonden — het spreekt wel van zelf. De leiders namen, als de tijd hun daartoe gunstig voorwam, de noodige maatregelen en zoo bijv. poogden die der Staatsgezinden het gezag der Oranjes uit te schakelen. Welnu, Jan de Witt is zeker wel een der meest bekende bestrijders van hun groeienden invloed, waarvan de acte van Seclusie (1654) en het Eeuwig Edict (1667) de sprekende bewijzen zijn. Zijn staatkundige handelingen waren er op gericht den ouden tijd te handhaven, de nieuwe stroomingen tegen te houden en...... hij moest dit met zijn leven betalen (1672). Hoewel Jan de Witt het voorbeeld was van een onkreukbaar man, een helder en bekwaam diplomaat, iemand met inzicht in de buitenlandsche verhoudingen, zoo kan men in hem toch niet den Statatsman van grooten stijl zien. Immers, voor zoover ik mag oordeelen, is een staatsman iemand, die politieke leiding geeft aan de stroomingen, welke de uiting zijn van de nieuwe richting, waarin een volk zich beweegt. In de dagen van den raadspensionaris waren er duidelijke symptomen, welke wezen op een nieuwe strooming n.l. op een samengroei van de bevolking der verschillende gewesten tot één volk, in welk proces de prinsen van Oranje leiding gaven en wier aanhangers, zooals gezegd „prinsgezinden" werden genoemd. Daartegenover stonden zij, die den ouden toestand wilden handhaven, n.l. de zelfstandigheid der verschillende gewesten, en die men daarom „Statasgezinden' 'noemde. Als leider van deze groep trad in 1651 Jan de Witt op ; hij was het dus, die zich uit hoofde van deze omstandigheid, verzette tegen de historische ontwikkeling van de Nederlanden, d.w.z. tegen den natuurlijken groei der verschillende gewestelijke groepen tot één Volk, d.i. het Nederlandsche Volk.

(wordt vervolgd)

*) Het wordt door de voorstanders van ons tegenwoordige parlementaire stelsel als een triumf der vrijheidsgedachte voorgesteld, dat de volksvertegenwoordigers zonder imperatief mandaat hunne functie in de volksvertegenwoordiging uitoefenen. Doch dit is schijn: Immers alle leden zijn door hunne partijbesturen gebonden.

De Duitsche Kerkstrijd

Ons bereikten eenige verzoeken om voorlichting betreffende de laatste gebeurtenissen in verband met den Duitschen Kerkstrijd. Zonder in diepere beschouwingen te treden, willen wij enkel eenige gegevens verstrekken, welke belangstellenden wegwijs kunnen maken in hetgeen bij onze Oosterburen plaats vindt. Wij bepalen ons daartoe tot de maatregelen tegen de groep-Niemöller, daar de gevangenneming van dezen laatste de gemoederen sterk bezighoudt.

Om te beginnen houde men in het oog, dat de politieke actie niet tegen de groote Belijdenis-beweging gericht is (richting-Mahrarens, met al de groote Luthersche kerken en de Gereformeerde kerken in Hannover, Oost-Friesland en Lippe), doch uitsluitend tegen de groep-Niemöller.

De groote belijdenisbeweging staat hier geheel buiten en is in deze actie ook niet op de hand van de groep-Niemöller, integendeel, zij wijst de methoden van de groep-Niemöller af. Het is dus onjuist om te spreken van een botsiñg tusschen de belijdeniskerk en den Staat. Het is uitsluitend een botsing tusschen de bedoelde groep en de overheid.

Oorzaak der botsing is het door deze groep stelselmatig en opzettelijk overtreden van eenige regeeringsmaatregelen. Vooreerst is er quaestie over de opleidingsinrichtingen. Niemöller en de zijnen richtten in 1935 te Elberfeld en te Berlijn gemengd-Luthersch-Gereformeerde opleidingsinrichtingen voor de aanstaande predikanten op. De regeering verbood deze, hangende de kerkstrijd. Hieraan heeft de richting-Niemöller gemeend zich niet te moeten of te mogen onderwerpen. De bedoelde colleges werden te Berlijn nog steeds gehouden, telkens op andere plaatsen en in het geheim, doch de politie is van dit feit uiteraard op de hoogte. Dat het gebeurt houdt Niemöller ook niet geheim ; alleen de plaats waar, wordt niet medegedeeld. Vervolgens heeft de overheid de voedingsbron voor deze colleges aangetast, n.l. de speciale collecten, die in de kerken, waar de aanhangers dezer groep staan, gehouden werden, verboden. Dit werd beantwoord met het geheimhouden der collectes. Daarop volgde de overheidsbepaling, dat kerkelijke verordeningen in de kerkelijke pers publiek afgedrukt moesten worden en geen geldigheid zouden hebben, indien dit niet gebeurde. De actie ging echter door. Tenslotte kwam de botsing, die tot de arrestaties leidde, door het overheidsbevel, dat hangende de tegenwoordige kerkelijke conflicten, namen van uittredenden niet van den kansel mochten worden voorgelezen, zulks teneinde prikkeling der hartstochten tegen te gaan. De groep-Niemöller besloot ook hieraan zich niet te storen en kondigde demonstratief van den kansel eenige namen van kerkelijke tegenstanders als vervallen van het lidmaatschap af. Daarop zijn de inhechtenisnemingen gevolgd. Bovendien staat achter de uitwendige oorzaken nog een groote

innerlijke oorzaak van botsing. Het houden van kerkelijke verkiezingen n.l. wordt voornamelijk door de groep-Niemöller tegengehouden. Deze eischt n.l. dat de Staat (!) vóórdat de kerkelijke verkiezingen gehouden zullen worden, eerst de door hen als kettersch veroordeelde Duitsche Christenen als kerkleden zal schrappen of althans van het kiesrecht zal uisluiten. De overheid weigert dit en antwoordt, dat de kerkelijke verkiezingen naar het oordeel der overheid op grondslag van de kerkelijke reglementen zooals die op 15 Februari 1937, datum van Hitler's besluit, geldend waren, behooren te worden gehouden; na dien datum aangebrachte (polemische) veranderingen moeten ongeldig blijven. De richting Niemöller antwoordt daarop, dat zij dan deze kerkelijke verkiezingen negeeren zal, niet mee zal stemmen, de wettigheid dezer verkiezingen op geestelijke gronden verwerpende. De overheid aarzelt thans met het uitschrijven der verkiezingen, daar niemand weet hoe groot of hoe klein de groep-Niemöller is, doch in elk geval tegenover binnen- en buitenland vermeden moet worden, dat deze groep, door weigering om aan de stemming mee te doen, den kerkstrijd daarmee tegen de dan komende nationale synode voort zou zetten.

De groote belijdenisbeweging-Mahrarens is het in al de genoemde punten met de groep-Niemöller oneens. Slechts in één punt ging ze met deze groep accoord, n.l. door samen met haar aan de overheid te vragen, dat de kerkelijke verkiezingen althans voorloopig uitgesteld zouden worden, opdat zoo mogelijk een algemeen meedoen bereikt zou kunnen worden. Dit uitstel is dan ook op kerkelijk verzoek geschied. Dat de overheid daarbij ongeduldig wordt, is merkbaar. De huidie politie-actie staat daar niet buiten. De ziel van de Niemöller-actie heeft zich door zich tot dusver schuil te houden, aan arrestatie onttrokken, n.l. ds. H. Asmussen, secretaris-generaal dezer beweging en eerste docent aan de beide verboden nieuwe opleidingsinrichtingen.

Tenslotte moge nog opgemerkt worden, dat met name bij de groep-Niemöller „belijdenis-beweging" niet beteekent „confessioneel" in Nederlandschen zin, véél minder dan bij de groep-Mahrarens. Want juist bij de groep-Niemöller vindt men ook erkende vrijzinnigen in de leiding o.a. dr. Schubring, de hoofdredacteur van het Protestantenblad, de voormalige vrijzinnige predikant van Charlottenburg dr. Luther, dr. Alfred Fischer, een der voorstanders van den Wereldbond voor vrijzinnig-protestantisme en anderen.

Vermoedelijk is de groep-Niemöller klein. Geen van de groote landskerken is bij haar aangesloten, noch Beieren, noch Wurtemberg, noch Baden, Saksen, of Hannover, alle tot de richting-Mahrarens behoorende. Er is ook nimmer een stemming geweest, die de grootte dezer groep zou kunnen doen vaststellen. Men kan voor deze sterkte slechts op gissingen afgaan.

Brieven aan een Zoeker

Vriend,

Je hebt me dit keer een merkwaardigen brief geschreven. Je deelt me mede bij de verkiezingen voor de Tweede Kamer niet op de N.S.B. gestemd te hebben, en tegelijkertijd schrijf je, dat je zelf toch geen bevrediging gevonden hebt bij het uitbrengen van je stem. Daarna geef je een beschouwing over ons volk, welke er eigenlijk op neerkomt dat ons volk traag zou zijn in doen en denken.

In het algemeen is er in mij steeds innerlijk verzet wanneer ik beschouwingen lees over de geaardheid van ons volk. Vooral ook omdat die beschouwingen veelal van volksvreemde zijde komen die het **wezen** van ons **volk** niet kennen kunnen, omdat dat wezen niet het hun-eigene is.

Van jou weet ik echter dat je niet vijandig tegenover ons volk staat. Beter gezegd — ik weet dat je ons volk liefhebt. Ik geloof echter dat je beoordeeling van de geaardheid van ons volk niet zoozeer voortspruit uit je liefde tot het volk, dan wel uit de fouten die je het volk de laatste tientallen jaren ziet maken. Is dat rechtvaardig ? Jij weet heel goed dat een volk „geleid" moet worden. Wanneer nu een volk geleid wordt in een richting, die het fouten doet maken, moet je dan je critiek niet allereerst gaan over diegenen die het volk verkeerd leidden ?

Toe, denk eens over deze vraag na .

Dan zie je ook direct ons verschillend uitgangspunt.

Jij richt je critiek practisch alleen op het verkeerd geleide volk.

Wij nationaal-socialisten richten ons tegen diegenen die de verkeerde leiding gaven. Wij tasten dus het kwaad in zijn wortel aan.

Daarom laat men **jou** ongemoeid.

Daarom verzet zich tegen **ons** alles wat tot dusver dit volk beinvloedde en leidde.

Toch ook logisch, mijn vriend.

Jouw critiek-op-het-volk verzandt uiteindelijk.

Ons „die **goede** leiding willen geven" brengt in 't geweer al diegenen die zelf, tot elken prijs, de leidsels in handen willen houden.

Iets ervan schijn je toch te voelen als je min of meer mistroostig schrijft : „jullie N.S.B.-ers schijnt het wel goed te bedoelen, maar hoe wil je, bij de huidige geaardheid van ons volk, ooit je doel bereiken ?"

Het woord „huidige" redt je.

De „huidige" geaardheid van ons volk (het woord geaardheid is in dit verband zelfs verkeerd door je gebruikt) is **niet** zijn geaardheid. Wat jij **„huidige geaardheid"** noemt, dat is de kunstmatige, van buitenaf opgelegde, uiterlijke zichtbare **gedraging** van het volk van nu. Maar met z'n geaardheid heeft dat alles niets te maken. Eerst wanneer je de opmaak, de schmink, het opgelegde, het van-buiten-af-zichtbare afhaalt

van ons volk, dan kom je tot z'n geaardheid. En wanneer je dáár komt, dan is er met ons volk ontzaggelijk veel te bereiken.

O, ik geef je toe, dat het een moeilijk werk is.

Maar is een moeilijk werk niet een werk, dat vaak het „grootsche" in zich bergt?

Zeg, vriend, herinner jij je nog het woord van Carlyle: „all noble work is at first impossible". Zoo is het toch inderdaad: elk edel, elk goed werk schijnt in 't begin onmogelijk te volbrengen Dat is toch de zin van het woo.rd van Carlyle.

Maar wat verwacht je nu eigenlijk van ons, nationaal-socialisten? Dat we, omdat het volbrengen van onze taak zoo ontzaggelijk moeilijk schijnt, nu eenvoudigweg de taak maar liggen laten?

Dat zouden we wellicht doen als waar was wat je beweert, dat ons volk traag zou zijn in doen en denken. Maar wij zeggen: dat is niet waar. Wij, nationaal-socialisten hebben het „opgelegde", het „onnatuurlijke" afgestroopt en wij leven, probeeren dat althans, uit de **eigen geaardheid van ons volk.** En daarom ondervinden wij sterk de waarheid van het woord van Goethe:

> **„Unsere Natur neigt zur Trägheit und doch, sowie wir uns zur Tätigkeit ermannen, finden wir ein wahres Vergnügen daran."**

Dus het is zóó: de opmaak moet weg. Nationaal-socialisten keeren terug naar het oer-eigene van het volkskarakter. Wanneer daar nu in dat sterke oereigene als zwakke tegenpool ligt een natuurlijke **neiging** tot traagheid, dan is voor ons die neiging er om **overwonnen** te worden. En als we in dien **strijd tegen onszelf** worden „sterke menschen", dan valt de traagheid, het indolente, het apathische weg als een versleten oud kleed en de bereidheid tot de sterke daad, já, de sterke daad zèlf, komt er voor in de plaats. Daarmede zeggen wij niet dat onze sterke daad het één en het al is. Maar daarmede zeggen wij dat de **rank vruchten** moet voortbrengen. Dat is een **daad.** De **krachten tot die daad** stijgen op uit den wijnstok. Dat is het wezen, het oereigene van ons volk. Ik gebruik dit beeld met schroom. Je kent het. Het is zoo ontzaggelijk waar. Maar in overdrachtelijken zin meen ik het ook hier te mogen gebruiken.

Ja, het is waar. Als jij je menschelijk-natuurlijke traagheid (zijn we niet allen zwak) bestreden en overwonnen hebt (zijn we niet om sterk te worden) en je bent gerijpt tot vruchtdrager, tot „doener-van-de-daad, wat is dat een vreugde.

Het „doen" zelf is een vreugde.

Het maakt gelukkiger, tevredener, sterker, rijker. Het weekt je los van alle „Streberei", want hij die het „doen" goed doet, groeit van zichzelf weg en naar anderen toe. Het wordt bij hem steeds meer „niet ik, maar gij".

In de eenvoudige taal van ons nationaal-socoalisten omgezet, beteekent dat „Kameraadschap". En dat is weer hetzelfde als „liefde tot den naaste." Blijf me daarbij met week, zoet humanisme van het lijf. Naastenliefde heeft niets te maken met de walgelijke liefdoenerij van den modernen tijd.

Kameraadschap, liefde tot den naaste, kan slechts komen van hem die zelf „sterk" geworden is. Die door den strijd tot zelfoverwinning kwam, en het „ik" altijd zien wil in het licht van „gij".

In de eenvoudige taal van ons nationaal-socialisten kun je dat omschrijven met: „algemeen belang boven persoonlijk belang".

Heusch, vriend, als je de dingen goed doordenkt, dan grijpen de eenvoudige woorden van het nationaal-socialisme terug op de diepste levenswaarden.

Daarom is onze strijd ook „mooi".

En leer nu eens ons als „strijders" te zien, niet naar de caricatuur die onze vijanden van ons geven, maar zie ons in ons eigen wapenkleed. Dan zie je „volksche menschen". Menschen met fouten, zeker. Maar toch menschen die, gedragen door hun liefde voor eigen volk, uit de krachten van het oer-eigene, den moed putten om te blijven strijden. Ook na een verkiezingsuitslag die niet in elk opzicht beantwoordde aan de verwachtingen van mede- en tegenstander.

Vóór de verkiezingen schreef ik: De dag komt!
Ná de verkiezingen schrijf ik: De dag komt!
Omdat uiteindelijk „waarheid en recht" zullen zegevieren.
En is het nóg nacht in ons volk?
Wat nood?
Met des te meer glorie zal straks het „licht" in het volk doorbreken.

Waar sta jij dan, vriend?

HOU ZEE! STRIJDER.

De Kunstenaar in de N. S. B.

Een kunstenaar is een vorm- en zingever van diepste menschelijke gevoelens. Hij is een mensch, die dank zij een Goddelijke gave (talent) in staat is, de hoogste en edelste gevoelens van den mensch vast te leggen in een kunstwerk, dat op zijn beurt de gevoelens van beschouwers ervan in gelijken zin wekt, bevrucht en tot grooter rijpheid en spankracht opvoert. Zonder de eeuwig herbezielende kracht van het kunstwerk zou deze wereld een troostelooze woestijn van vervluchtigende gewaarwordingen en gevoelens zijn, eerst door de kunst komt den mensch tot het hoogste besef van de schoonheid en harmonie die uit God zijn, en pas door de kunst worden deze levenswaarden voor alle geslachten in symbolischen vorm gedocumenteerd en op dynamische wijze in de cultuur van ons volk voor alle eeuwen verankerd.

Wie de beteekenis hiervan begrijpt, zal tegelijk beseffen, dat nationaal-socialisme en kunst met elkander eng verbonden móéten zijn, omdat beiden hun oorsprong vinden in den heeten gloed van een steeds bezielend ideaal, een streven uit het duister naar het Licht, gevoed uit een oneindig vruchtbaren bron. Nationaal-socialisme móét zich, vroeger of

later, uiten en vastleggen in onvergankelijke kunstvormen, omdat de zedelijke gevoelsdrang, die er de stuwkracht van is, zóó sterk en zóó alles-omvattend is, dat hij ten slotte zijn laatste bevrediging en voleindiging slechts zal kunnen vinden indien hij zich zal hebben uitgekristalliseerd in den hoogsten vorm, waarin dat door menschenarbeid geschieden kan, n.l. in kunstzinnigen vorm, zij het als de eeuwen trotseerend bouwwerk, als symfonie, als drama, als dichtwerk.

Zooals men een bouwwerk niet begint met het plaatsen van het dak, maar met het leggen van het fundament, zoo moet men ook niet verwachten, dat een nieuwe kunst in nationaal-socialistischen geest, als alles overkoepelenden levensstijl bloeien zal in een tijd, dat een moedige generatie van pioniers bezig is de fundamenten te leggen voor een nieuwe organische levensbouw van ons volk, om op deze fundamenten een waarachtig volksch staatsgebouw op te trekken, dat, in het vroegste geval, pas twee, drie generaties ná ons zullen kunnen voltooien. Een groote bloeiperiode der kunsten ontwikkelde zich steeds pas in de levenssfeer van de generaties volgende op de grondleggers van de politieke macht, zooals wij, om ons tot onze eigen historie te beperken, duidelijk kunnen waarnemen in onzen Gouden Eeeuw: onze grootste nationale kunstwerken kwamen, op een enkele den regel bevestigende uitzondering na, zooals ons volkslied, het Wilhelmus, dat in de periode van de eerste, vreeselijkste worsteling met den vijand geboren werd, niet tijdens, doch ná den eigenlijken oorlog met Spanje en na den eersten strijd om de staatkundige en volksche éénheid der Nederlanden tot stand.

De kunstenaar van heden, voor wie het nationaal-socialisme, d.i. de nieuwe stroom van levenswil en levenskracht in zijn volk, tot bezielend ideaal geworden is, — die in het uitdragen van dit ideaal niet alleen zijn plicht ziet, maar tevens zijn roeping en zijn taak weet, beseft ootmoedig, dat hij slechts in het beste geval de voorlooper kan zijn van een nieuwen stijl in de kunst, die, eens komen en heerlijk bloeien zal, tot glorie van God.

Wie over kunst spreken wil, moet dus kunnen denken in generaties, evenals hij, die zich in zijn Volk verworteld weet, bij de politieke vraagstukken van alle dag het besef niet verliest, dat ieder onzer en wij allen tesamen slechts een schakel uitmaken in de lange keten van geslachten, die voor ons waren en die, zoo God wil, na ons zullen komen en zijn. Wie dit voelt en in den ontwikelingsgang van eeuwen zich verplaatsen kan, beseft, dat, juist op het gebied der kunst, alle kleine, veelal kleinzielige alledaagsche uiterlijkheden van nauwelijks eenig belang zijn en dat het aankomt op de zuiverheid en de kracht van ons innerlijk leven en willen, op de grootheid en totaliteit van ons geloof, op de spanning in ons die tot daadkracht wordt. En, hier gekomen, kunnen wij ons afvragen: is er een taak voor den kunstenaar in de Nationaal Socialistische Beweging?

Wanneer wij deze vraag zonder omwegen met een volmondig JA beantwoorden, dan willen wij tevens op enkele punten wijzen, die in dit verband tot misverstanden aanleiding zouden kunnen geven.

Een conferentie van Nationaal-socialistische melkveehouders kan onder omstandigheden een radicale verbetering in het melkveehouderijbedrijf tot stand brengen, een zich uitspreken van zich voor het nationaal-socialisme bekennende kunstenaren daarentegen schept nog geen nieuwe richting, laat staan een nieuwe kunst. Wel zal zij inspireeren hiertoe,

maar...... Gods molens malen langzaam, en zoo voor iets, dan blijkt dit steeds te gelden voor de kunst. Eerst een volk, vervolgens een kunst, niet omgekeerd, zoo voltrekt zich het organische groeiproces. Waar wij niet meer, of nog niet, aan een Volk in den bezielend-dynamischen zin zin van dit begrip toe zijn, moet over den „omweg" van de politiek, eerst dit slapende volk uit zijn versuffing en verslapping en verdeeldheid tot nieuw leven worden gewekt.

Maar bij dit wekken is voor den kunstenaar een belangrijke taak weggelegd; want het gaat er om, ons slaapzieke, schijndoode volk tot nieuw leven en nieuwe strijdbaarheid te „bezielen". Wie is de bezieler bij uitnemendheid? De kunstenaar! Van een nationaal-socialistischen kunstenaar mag men nu terecht verwachten dat hij zijn gave om te bezielen in dienst stelt van...... de propaganda voor de nat.-socialistische gedachte. Hierin zit ook voor den kunstenaar niets minderwaardigs, integendeel. Kunst moet steeds STRIJDBAAR zijn, en dat zeker in een tijd, waarin om de ziel van een volk, dat anders verloren gaat, geworsteld moet worden. De grootste kunstenaars aller tijden hebben zich nooit te gering geacht, als het moest hun volk door hun kunst te wekken. Wat schreef b.v. de groote Vlaamsche dichter René de Clercq?

„Wat heb ik aan een kunst, die vredig?
Wat aan een hemel zonder wolk?
Wat heb ik aan een taal, die ledig?
Wat aan een slapend volk?

Indien mijn volk niet op wil staan,
Zal ik het wakker slaan, — ja slááñ!
Geef mij een recht, dat ik verdedig,
Mijn harde woord is zwaard en dolk."

Zoo is het. De kunstenaar in de N.S.B. moet het als zijn hoogste roeping zien, zijn volk wakker te slaan. Gelukkig hebben wij er al een paar in onze gelederen, die dat doen, hetzij door het maken van politieke prenten die, veelal beter dan woorden en artikelen zulks vermogen, in staat zijn ons volk de oogen te openen voor de vele voosheden en de verderfelijkheid van het partijpolitieke stelsel, hetzij door pakkende platen in dienst van onze propaganda, door het schrijven en voordragen van vurige gedichten, die in staat zijn het wezen van ons willen in laaienden vorm onder de massa te brengen, hetzij door het componeeren en uitvoeren van strijdliederen, die tot de verfrisschende geestelijke uitrusting van iederen N.S.B.-er moeten behooren. Uit dit eerste, primitieve beginnen zal eens een nieuwe stijl geboren worden. Het abstracte aesthetisme heeft heden reeds afgedaan, het liberalisme en de rust-psychose hebben alle inspireerende bronnen voor den kunstenaar opgedroogd, de democratie kan in het uiterste geval alleen nog maar iets gevoel-prikkelends produceeren, wanneer het uit een haatcomplex geboren wordt: cultuur-bolsjewisme, dat een werktuig des duivels is en zuiver destructief en negatief werkt.

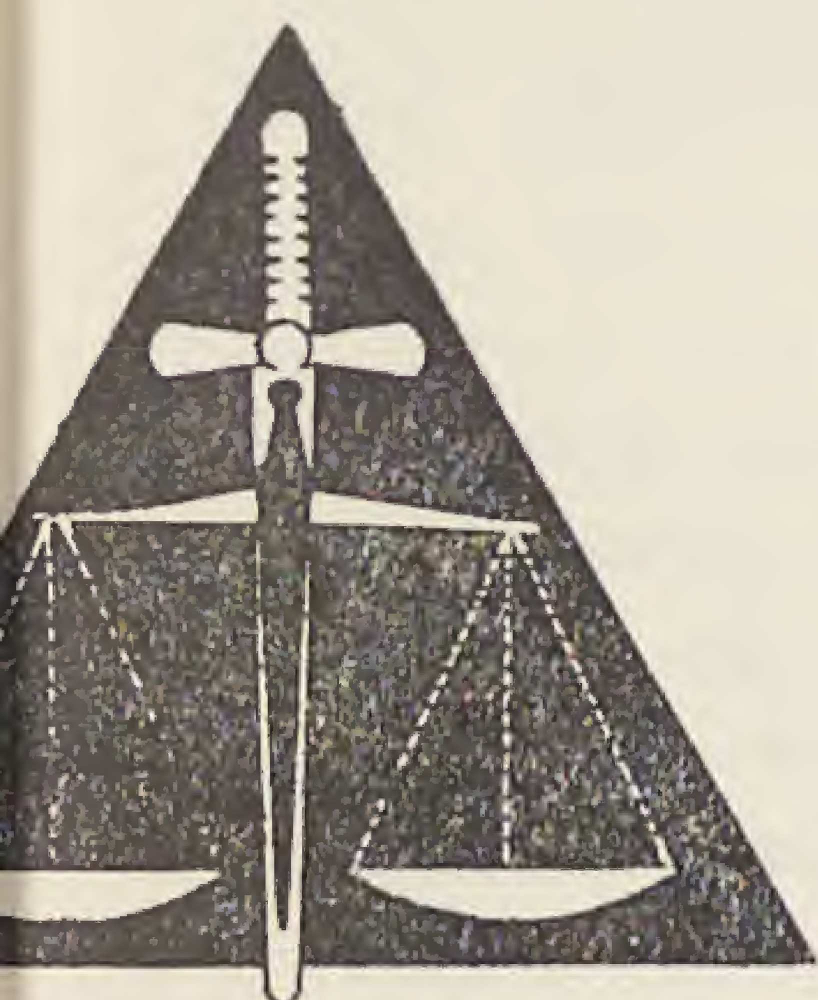
Alleen het nationaal-socialisme beschikt over de onverbruikte levenskracht, sterk genoeg om het wonder van een nieuwe kunst tot stand te kunnen brengen. In onze Beweging kiemt heden reeds hier en daar het zaad, waaruit eens een statige, sappige en vruchtdragende boom na jaren groeien zal, en deze boom zal in de storm der eeuwen standhouden omdat zij oersterke wortels geslagen heeft in den alleen vruchtbaren en

krachtschenkenden bodem onzer volksgemeenschap. En, waar wij zelf waarschijnlijk die laatste ontplooiïng van kunstzinnigen levensstijl niet meer mee zullen maken, toch is ook ons streven heden nuttig en noodig, al was het slechts in den zin, aangegeven door dien grooten pionier aller nationaal socialistische dichters, Erich Wichmann, die kort voor zijn dood droevig, maar geloovig schreef :

„Wij tellen niet. Wij zijn de dorre bladen,
Die in een laatste dwarreling hun val verraden ;
Zij waaien nog wat rond, maar worden dan tot mest,
— Mest — niet voor nieuwe bladen, maar voor ZADEN.

Zaden, opgroeiend in de nieuwe tijden,
Die onder sneeuw en ijs hun dag verbeiden ;
Dan groen opgroeien op hùn éigen dag,
Die ook de dag zal zijn van ons, die schreiden . . . . ."

Mogen wij die zaden zijn.
Nog verbeiden wij onder de sneeuw en het ijs van dezen harteloozen tijd ónzen dag.
De dag, die komt......

Het voorrecht van Boedelbeschrijving

Schrik niet, kameraden, gij behoeft niet te denken aan den „deurwaarder", die beslag komt leggen op Uw boedel wegens wanbetaling en derhalve Uw boedel beschrijft, Uw „hebben en houden "inventariseert.

Ik denk aan een aangelegenheid van „boedelbeschrijving", met een somtijds aangenamer zijde, een erfenis. Onze wetten geven U n.l. niet alleen het recht een erfenis te weigeren of te aanvaarden, maar ook, om die desgewenscht slechts te „aanvaarden onder voorrecht van boedelbeschrijving", hetgeen dan beteekent, dat gij de erfenis slechts behoeft te aanvaarden indien U „naar de boedelbeschrijving aangeeft" blijkt, dat de bezittingen" in contante waarde de „schulden" van de erflater overtreffen.

U begrijpt, dat het niet de strekking van „Vorming" zijn kan over deze „materie" beschouwingen te geven. Daarvoor zijn de wetboeken, de notarissen en juristen.

Dat wij deze inleiding dan toch geven, geschiedt omdat het goed is, dat wij de term „boedelbeschrijving" en haar beteekenis kennen, omdat wij ons te bezinnen hebben op het feit, dat het nationaal-socialisme bij de overname van de „macht" automatisch ook de erfenis van voorafgaande regeeringen, dus een boedel heeft over te nemen, maar dat deze

boedel moet worden overgenomen, de erfenis moet worden aanvaard, zooals die reilt en zeilt, **zonder** „het voorrecht van boedelbeschrijving".

Met „de activa", de bezittingen, zullen ook „de passiva", de schulden, moeten worden overgenomen, ook al bedragen deze laatste een veelvoud van de waarde der bezittingen.

Dat het voor een spoedigen wederopbouw van volk en staat gewenscht is, dat deze inventaris zoo gunstig mogelijk zij, (juister geformuleerd: zoo weinig-mogelijk-ongunstig), is iedereen duidelijk en het mag en kan, ja moet voor den waren nationaal-socialist een aansporing te meer zijn, ieder oogenblik aan te grijpen tot het uitdragen van zijn (onze) beginselen.

Ook hierover willen wij het echter ditmaal niet verder hebben. Per slot van rekening is dat alles doode stof, terwijl ons beginsel leeft voor den levenden mensch en ons ideaal boven alles geest is, al is voor een gezonden geest, een gezond lichaam als regel niet te ontberen en stelt het uitdragen en ontvangen van „geestelijke waarde" eischen voor een bepaalde materieelen, lichamelijken welstand.

Uiteraard is iedere strijd, hij moge op nog zoo'n verwijderd ideaal gericht zijn, op een nabij gelegen doel ingesteld, noodzakelijk te veroveren als phase in den geheelen strijdgang

Dit brengt in de practijk meermalen mede, dat men zich zóó verliest in de belangstelling voor dat dichterbij liggende doel, dat men het werkelijke doel vergeet, het wordt uit het oog verloren hetgeen tevens de waarde van den strijd om het tusschenliggende of bijkomstige, twijfelachtig maakt.

En hier zijn wij bij „des poedels kern".

Wat baat ons land en ons volk een overwinning van- en een machtsovername door het nationaal-socialisme, indien niet de breede massa ons nationaal-socialisme als „hoogere waarde", de op de christelijke wereldbeschouwing gegrondveste sociale rechtvaardigheid en nationale bewustheid — de waarde van het volkseigene — overtuigd aanvaarden kan, omdat het daartoe niet gerijpt is.

Bij noodzakelijk streven naar economische en materieele opbouw, is voor alles noodig de bewustwording van de waarde van het „nationale" (en de daarbij gaarne aanvaarde „sociale" plicht tot dienen, waar het algemeen belang — de natie; het volk — zulks eischt).

Geen man — ook Mussert niet — kan een maatschappij of staat opbouwen met elementen, die in den geest liberaal- of marxistisch zijn.

Gij laat U door den chirurg rustig verdooven en de buik opensnijden, omdat gij weet, dat Uw blinde darm ontstoken is en er uit moet, wilt gij niet aan buikvliesontsteking overlijden. Gij kent de kwaal, gij kent het verderflijke van de ontsteking en gij hebt vertrouwen in den chirurg, omdat de medische wetenschap haar „kunnen" in de practijk bewezen heeft.

Om Uw leven te redden, was het niet voldoende te weten, dat daar ergens in Uw lichaam een wormvormig aanhangsel ontstoken was.

Om Uw leven te redden, was het niet voldoende te weten, dat dat ontstoken lichaamsdeeltje Uw geheele lichaam ten gronde kon richten.

Om Uw leven te redden, was het niet voldoende, dat er genees- en heelkundige theorien bestaan.

Om Uw leven te redden, was **noodig**, dat gij, vertrouwen steldet in

den betreffende chirurg en „medewerkte tot het doen verwijderen der zieke appendix" en daardoor weer tot gezondmaking van Uw lichaam.

ONS VOLK KENT IN GROOTE TREKKEN de kwaal waaronder ons volkslichaam gebukt gaat.

ONS VOLK WEET IN GROOTE TREKKEN — of zal het meer en meer inzien, — dat het door die kwaal — democratisch-liberalistisch-kapitalistisch-marxistisch-egoïsme (schijnbare tegenstellingen) naar den afgrond glijdt

ONS VOLK WEET — of zal leeren weten, dat er een Nederlandsch nationaal-socialisme bestaat, maar zij kent geen practijk daarvan, terwijl de practijk elders — gedeeltelijk terecht, maar voor een belangrijk gedeelte ten onrechte — onvoldoende vertrouwen heeft gewekt.

Uw en mijn, ons nationaal-socialisme in de practijk, zal eerst onze theorie moeten waarmaken, wil het volk in breede lagen het nationaal-socialisme der N. S. B. leeren kennen, leeren waardeeren en ...... het noodige vertrouwen daarin krijgen.

Is dat vertrouwen er, dan wordt de wenschelijkheid en de noodzakelijkheid ingezien en de geest ontvankelijk voor de waardeering daarvan.

Dàn, maar ook dàn allleen, zal, zoo God wil, het mogelijk zijn die operatie aan staat en maatschappij te verrichten, die noodig is en vooraf moet gaan aan beider gezondmaking.

De strijd voor het wakker schudden van ons volk, de afbraak van wat corrupt en rot is, van wat slecht en voos is, mag niet gestaakt worden. Maar daarnaast zal de opbouw van den geest, door het persoonlijk uitdragen in de practijk van ons nationaal-socialisme: „liefde tot den naaste" moeten domineeren. Ook dit uitdragen behoort tot de taak van ieder oprecht N. S. B.-er. En voor dit uitdragen van ons nationaal-socialisme geldt eigen- en anderer bezinning op hetgeen wijlen Mgr. J. D. J. Aengenent schreef over de sociale kwestie (Leerboek der sociologie, blz. 14):

„Nimmer toch zal op economisch gebied duurzame verbetering worden gebracht, indien de menschen niet beter doordrongen worden van hun plichten als maatschappelijke, sociale wezens; indien zij geen beter inzicht krijgen in het wezen der maatschappij; indien de maatschappij niet meer opgebouwd wordt als een organisch wezen, als een geheel, dat bestaat uit organen, en indien niet gebroken wordt met de valsche bewering, dat de maatschappij is een groepeering van losse individuën of atomen; m.a.w. indien niet wordt prijsgegeven de individualistische of atomistische maatschappijleer.

Van nature strijdt de mensch alleen voor wat hem lief is en zoo zullen groote bevolkingsgroepen ook pas tot ons komen, zoodra zij leeren begrijpen, dat de Vaderlandsche bodem iets anders is dan de aarde

in het bloempotje op de waranda ; dat onze cultuur iets eigens is, wat wij met niemand willen ruilen. Uit ons voorbeeld moeten zij leeren inzien, dat wij liefde kweeken voor ons volk, voor onzen bodem, voor onze taal, voor ons land, voor ons imperium en dat wij door het strijden voor en in practijk brengen van sociale rechtvaardigheid, toonen „socialist" te zijn in de waarachtige beteekenis van het woord.

Zoo zijn in de eerste plaats **ons** voorbeeld een praktijk-getuigenis van liefde en rechtvaardigheid.

* *
*

Of de boedelbeschrijving „materieel" een grooter of een kleiner „negatief" zal aanwijzen op het moment, dat het nationaal-socialisme tot het aanvaarden der staatserfenis zal worden geroepen, kunnen wij practisch niet of slechts weinig beïnvloeden ; of het „moreele" saldo, actief of passief zal zijn, hangt af van de eerlijkheid onzer overtuiging en de daaraan gepaarde zelfkennis en zelfcritiek, stuk voor stuk factoren, die beslissend zijn voor eigen opbouw, voor het uitdragen van het door Mussert gewilde nationaal-socialisme der N.S.B.

Wie dat begrijpt, begrijpt ook het gezegde van Mussert :

> **„Wie in de rijen der N.S.B. geen beter mensch wordt, ik vraag hem onze gelederen te verlaten, opdat hij ons niet tegenhoude !"**

Uit het Volksleven

't Is een miserabele ochtend.

Als een grijze lappendeken hangen laag de wolken boven de stad. De zon heeft geen schijn van kans er door te komen. Toch is 't warm.

Wouter ligt nog op z'n bed. Waarom ook niet ? De vrouw rumoert in de keuken met bordjes. De jongens moeten naar school. Natuurlijk, die hebben een doel. Z'n vrouw, ja, die weet het : de kinderen moeten naar school. Dus staat ze op tijd op, is bedrijvig, heeft een taak. Het leven zin voor haar. Z'n kinderen, ja, die weten het óók. Om 9 uur gaat 't school aan. Dus : uit bed, brood eten, voortmaken anders kom je te laat, naar school loopen, leeren. Ze hebben een taak, het leven heeft zin voor ze.

Wouter kan vanuit z'n bed een klein stukje grauw wolkenbeweeg zien. „Grauw, grauw" mompelt hij en dan „rotzooi".

Tot zijn wrange lach door de kamer schiet.

Direct komt z'n vrouw daarop in 't slaapkamertje.

„Wat heb jij te lachen ?"

„Ik ? Mensch, ik lach me dood. Ik heb zoo'n lol in 't leven. Heb ik

het niet goed? Wie doet me wat? M'n buurman stommelde om 7 uur al de trap af naar z'n werk. Jij vloog om half acht 't bed uit en ging meteen druk aan den gang. De kinderen hebben zich gerept om op tijd op school te zijn. Jullie hebt allemaal wat te doen. Ik? Half negen is 't. Ik lig als een vorst op m'n bed. Ik heb geen haast. Ik kan naar de wolken kijken. Soms lijken het schepen, soms lijken het bergen. Zelfs de wolken hebben wat te doen. Maar ik?"

Weer schampert een lach door de kamer.

Met stille oogen ziet z'n vrouw op hem.

„Wouter!"

„Kijk me niet zoo aan. Zeg niet Wouter. Je zegt altijd Wouter als ik het niet kan uithouden. Ik ga er stuk aan, aan dat rotleven. O ja, ik heb ook een taak, één taak. Straks mag ik gaan stempelen. Dat is het eenige wat ik moet doen. En dan kan ik hier rondhangen, of ik kan gaan visschen, of ik kan gaan kankeren. Ik kan dat niet uithouden, ik vervloek dat leven. Het moet, het moet anders, want zoo kan 't niet langer."

Wouter is van 't bed gekomen, kleedt zich driftig aan en aldoor weer mompelt hij: „Het moet anders."

* *
*

De kranten staan vol over ordening. Herhaaldelijk komen er berichten over opleving en verbetering. Een „Plan"lied schalt door den aether. Democratie viert verkiezingsoverwinningsfeesten.

Maar langs de straat loopt een werkman, Wouter. Een jonge kerel nog. Een kerel met een ziel. Een kerel die het hard, bitter hard valt dat z'n vrouw en jonge kinderen het zoo moeilijk hebben. Maar een kerel was die het hard, bitter hard valt, dat z'n leven stuk gaat, dat er geen levensinhoud is, dat z'n kracht ongebruikt blijven, dat er geen...... werk is. En...... dat er geen uitzicht op werk is.

* *
*

En het leven gaat voort.

Geestelijken prediken berusting en praten langs de ziel van den arbeider heen. Werkloozen voelen zich soms niet erg op hun gemak in kerken.

Fabrikanten produceeren margarine. Dividenden worden uitbetaald.

Plannenmakers bombardeeren de goegemeente met leuzen.

Door den aether schalt „Das musz ein Stück vom Himmel sein."

Fatsoenlijke menschen luisteren bij hun gramofoon ontroerd naar het Wolgalied. Die arme Wolgasleepers. De luisteraars zijn ook lid van Eenheid door Democratie.

Professoren houden zwaarwichtige beschouwingen over oorzaak, wezen en gevolgen van crisis en malaise.

Kinderen raken ondervoed.

Ergens in de wereld bulderen kanonnen en ratelen machinegeweren.

Jazzmuziek giert op uit de dancings.

En Wouter...... stempelt.

* *
*

Wat is die ochtend miserabel.
Wat hangen die grauwe wolken laag.
Menschen, er is geen zon, er is geen zon!

* *
*

Maar de zon vecht.
En straks scheurt het grauwe wolkendek.
En is er het licht, een victorie van licht.
En ziet het leven er anders uit.

* *
*

Wouter. Jouw hart is in de donkerheid.
Wouter. Er is mogelijkheid.

Je makker Willemsen die daar een paar huizen verder woont, kan je er al iets van vertellen. Hij zingt niet meer: „Ontwaakt, verworpenen der aarde."

Zware woorden vervullen zijn ziel: Arbeid is het fundament van het volksbestaan. Ieder die werken kan en wil heeft recht op arbeid.

Wouter, daar vecht hij voor.
En hij zal winnen.
Jij noemt hem nog rot-fascist.
Maar jij wandelt in de donkerheid.
Hij is op weg naar het licht.
Jij kunt het niet uithouden.
Hij heeft nieuwen levensmoed.
Jij hoopt op een Plan.
Hij werkt voor de werkelijkheid.

* *
*

Wouter stempelt.
Wouter gaat visschen.
En het lied van den arbeid blijft ongezongen.

Ergens in de verte klinkt een lied uit ruwe mannenkelen: Arbeidseer! Arbeidseer!

De zon vecht!

Boekbespreking

„Troelstra", door Jhr. R. Groeninx van Zoelen.
Amsterdam, Uitg. Mij. De Amsterdamsche Keurkamer. 36 bladz. *f* 0.40.

Past in „Ontwakend Volk" de aankondiging van een vlugschrift, gewijd aan de figuur van den stichter en gedurende vele jaren leidsman van de S.D.A.P.?

Gemakkelijk schijnt het antwoord, indien men zegt: de S.D.A.P., zooals wij die tegenwoordig kennen, mogen wij niet vereenzelvigen met de

persoon van haar voorganger. Troelstra was een man, die „wist, dat hij door zijn werk het levenslot van naamloos velen verbeterd had" (bldz. 35). Als zoodanig heeft hij er dus recht op om door ons gekend en gewaardeerd te worden; indien deze kennis en waardeering ons worden bijgebracht, door iemand, die critisch staat tegenover de democratie, des te beter. Doch wij moeten hieraan toevoegen: het begaan zijn met veler levenslot deelde Troelstra met anderen; daarmede alléén kan een bespreking van bovenstaande brochure in dit tijdschrift niet gerechtvaardigd worden.

Stellen wij ons daarentegen op het standpunt, dat de waarde van een figuur als Troelstra niet naar zijn bedoelingen beoordeeld moet worden, maar dat zijn beteekenis eerst blijkt uit de duurzaamheid van het stempel, dat zijn persoonlijkheid gedrukt heeft op de door hem geleide partij, dan is het antwoord op de vraag, die wij in den aanhef stelden, minder eenvoudig.

Dan wordt de moeilijkheid deze: De naam Troelstra en de S.D.A.P. zijn onafscheidbaar samengebonden. Even zeker is het, dat waar de figuur Troelstra toch min of meer onze — vaak onberedeneerde — sympathie heeft, zijn schepping, de S.D.A.P., ons hartgrondig tegenstaat. Hoe is het uitéénwijken van onze gevoelens ten opzichte van den stichter van de S.D.A.P. en van deze partij zelf, te verklaren?

* *
*

„In 1931", aldus begint Groeninx van Zoelen zijn opstel, „verscheen het vierde deel van Troelstra's Gedenkschriften: Storm. Het geeft het meest klemmende beeld van een leven, waarin teleurstellingen en instortingen elkander onophoudelijk zijn opgevolgd."

En dit is de ondertoon van de geheele brochure; zij schetst den strijd van een man met groote en grootsche bedoelingen tegen een omgeving, welke zijn grootheid tot eigen kleinheid trachtte te nivelleeren.

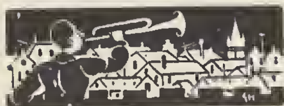
Dat Troelstra zijn bedoelingen niet verwezenlijken kón, dat hij den strijd tegen zijn omgeving verliezen moest, kan ons geen verwondering baren; wij weten, dat wie in zijn streven rekent op de internationale democratie, op drijfzand bouwt. Dit inzicht nu missen wij in de hier aangekondigde brochure; een verklaring van dit gemis mogen wij wel zoeken in de beide laatste alinea's van de voorrede, welke Groeninx van Zoelen aan zijn opstel vooraf deed gaan:

„Schijnbaar onverzoenlijk staan thans democratie en fascisme over de gansche wereld tegenover elkaar, al naar den gezichtshoek als op te ruimen oud roest of als een te vernietigen uitwas beschouwd. Een dergelijke laatdunkendheid tegenover verschijnselen, welke, hoe men zich er ook tegenover plaatst, universeele strekking hebben, vormt uiteraard een beletsel om de eigen overtuiging te verdiepen en met 's vijands goed zijn voordeel te doen.

Tegen deze laatdunkendheid schaft Troelstra's leven ons een waar antidotum. Fascist als democraat kunnen zich aan de tragiek van dit leven spiegelen. En deze omstandigheid is reeds voldoende, om het hier volgende geschrift in het licht te geven."

Hieruit blijkt een streven naar een „objectiviteit", welke wij volkomen

verwerpen. Wie de tegenstelling democratie-fascisme — liever spreken wij van democratisch-socialisme en nationaal-socialisme — slechts als „schijnbaar onverzoenlijk" ziet, mist de overtuiging, waaruit de mogelijkheid geboren wordt, zich „aan de tragiek van dit (Troelstra's) leven (te) spiegelen." Alleen tot hem spreekt die tragiek, die heeft leeren zien, dat juist in het „democraat"-zijn de onontwijkbare oorzaak ligt van de mislukking van zijn edel bedoelen.

Mededeeling

Bij den aanvang van den tweeden jaargang van ons blad „Vorming" is de titel van dit orgaan, gelijk de lezer reeds ontdekt zal hebben, omgedoopt in „ONTWAKEND VOLK". De vormingsgedachte is er in bewaard gebleven, getuige het onderschrift : maandblad tot vorming van den Nederlandschen geest.

Waarom deze verandering ? Voornamelijk om een grooter lezerspubliek te bereiken, dan bij den vorgien opzet mogelijk was. Toen immers richtten wij ons tot leden der N.S.B.; thans hopen wij, behalve hen, ook buiten onze rijen belangstellenden te vinden voor hetgeen dit blad te zeggen heeft.

Naar geest en inhoud zal „ONTWAKEND VOLK" de regelrechte voortzetting zijn van „VORMING". Geen onzer abonné's denke derhalve, dat hij voortaan iets wezenlijk anders thuis gestuurd krijgt. De redactie rekent er zelfs op, dat onze oude abonné's met hernieuwden ijver zich zullen geven aan de uitbreiding van het aantal abonné's, zooals velen hunner met groot succes reeds deden.

„ONTWAKEND VOLK" verschijnt den 15den van iedere maand ; door technische moeilijkheden werd de afzending dit keer eenigszins vertraagd.